

Lambert Henk (Sjors) ter Veen Officier Zeedienst bij de Onderzeedienst

De uitdaging van een elitekorps onderzee

Werken op een onderzeeboot: is dat nou leuk? Wachtoudste onderzeedienst Lambert Henk (Sjors) ter Veen (29) vindt van wel. De onderzeedienst is het elitekorps van de Marine, dat leek me wel een uitdaging." Dat er geen vrouwen mogen meevaren heeft zo zijn redenen. "Als je van voor naar achter loopt op de boot, dan ontcom je er niet aan dat je elkaar aanraakt."

"Ik ben officier op een onderzeeboot bij de Koninklijke Marine. Het afgelopen jaar ben ik opgeleid tot wachtofficier, ook wel wachtoudste genoemd. Een

wachtofficier geeft leiding aan een wachtsdivisie. Dit is een team waarmee de onderzeeboot gevaren wordt. Er zijn twee wachtdivisies aan boord van een onderzeeboot, zodat als de ene groep de boot vaart, de andere groep kan rusten. Als je de opleiding tot wachtofficier goed afrondt zoals ik dit jaar heb gedaan, ontvang je het draaginsigne onderzeeboten, ook wel flipper genoemd.

"Naast een hoofdtaak heeft ieder bemanningslid op een onderzeeboot een subtaak. Dit is om het aantal mensen dat meevaart tot een minimum te beperken. Ik ben naast wachtoudste ook navigatie-officier. Dat houdt in dat ik de reizen voorbereid."

Hoe ben je bij de Marine terechtgekomen?

"Defensie heeft mij altijd al getrokken, het idee van een avontuurlijke, uitdagende en niet alledaagse baan. Daarbij spraken de discipline en de duidelijke structuur van rangen en standen binnen defensie mij aan, en het ideaal dat je een bijdrage levert aan internationale orde en veiligheid. Ik heb voor de Marine gekozen omdat ik dacht dat ik bij de Marine de beste gelegenheid zou hebben om veel van de wereld te zien."

Ben je een idealist?

"Ik ben gematigd idealistisch. Daarmee bedoel ik dat ik streef naar verbetering. Daar waar ik denk dat het kan zal ik proberen mensen te overtuigen dat het beter of anders kan, maar ik verlies daarbij niet het contact met de realiteit. Je zal mij niet vastgeketend aan een boom zien."

Voordat je bij de onderzeedienst kwam, heb je eerst op een gewoon schip gevaren. Hoe ben je bij de onderzeedienst terechtgekomen?

"In principe neemt de onderzeedienst alleen zeer gemotiveerde mensen aan. Je moet er echt bij willen. Iemand wees mij op de mogelijkheid om bij de onderzeedienst te gaan werken en door wat ik hoorde werd ik enthousiast en heb mezelf aangemeld. De onderzeedienst is het elitekorps van de Marine, dat leek me wel een uitdaging."

Heb je een bijzonder talent dat je inzet?

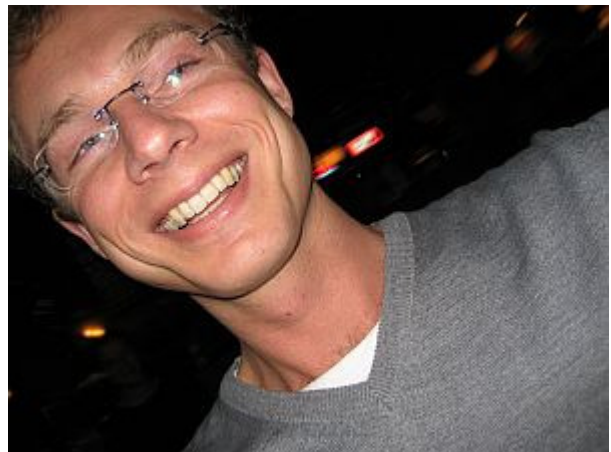
"Doorzettingsvermogen is heel belangrijk bij de onderzeedienst. Vanaf de eerste dag van je opleiding ben je ook gelijk aan het werk op het schip. Je bent aan het leren, je moet direct een aantal taken op je nemen en ondertussen ook nog je examens halen binnen een bepaalde tijd. Dit maakt de druk die op je ligt erg hoog. Het komt er op neer dat de voorbereiding op examens in je eigen tijd gebeurt."

Hoe vervangbaar ben je?

"Stel ik word ziek. Dan moeten mijn taken overgenomen door iemand anders, want het schip moet blijven varen. In de regel zal de oudste officier de taken van wachtsoudste overnemen. Ik ben dus niet onmisbaar, maar als ik uitval wordt de werkdruk bij anderen wel hoger."

Hoe kijk je aan tegen de discussie dat er vrouwen op een onderzeeboot zouden mogen dienen?

"Er wordt van de onderzeedienst wel eens gezegd dat wij elitair zijn en dat wij geen vrouwen bij de onderzeedienst willen. Ik ben er van overtuigd dat er vrouwen zijn met dezelfde capaciteiten om de taken op een onderzeeboot uit te voeren. Het probleem zit 'm echter in de beperkte ruimte die beschikbaar is op een onderzeeboot. Wettelijk is geregeld dat vrouwen recht hebben op apart sanitair en slaapaccommodatie. Een onderzeeboot moet zo klein mogelijk zijn, dus is er maar één slaapvertrek waar alle matrozen slapen.

"Ook is het gebruik van water aan beperkingen gebonden. Zo mag je maar zeer beperkt (ongeveer 2 minuten per week) douchen. Niet echt hygiënisch voor een vrouw tijdens haar menstruatie. Daarbij komt dat je op een onderzeeboot met veel mensen in een kleine ruimte leeft. Als je van voor naar achter loopt op de boot, dan ontkom je er niet aan dat je elkaar aanraakt. Dit maakt de kans op ongewenste intimiteiten groot en dat is natuurlijk niet wenselijk."

De Noren varen wel met een gemengde bemanning op een onderzeeboot. Waarin verschillen de Noren van de Nederlanders?

"De Noren zijn denk ik meer no-nonsense dan de Nederlanders. Zij zijn gewend om elkaar naakt te zien, zonder dat daar een (seksuele) aantrekkingskracht van de man of de vrouw aan te pas komt. Nederlanders kleden zich als ze naar een

zwembad gaan in aparte ruimten om, bij de Noren is het omkleedhok gemengd. Ze groeien er mee op om elkaar naakt te zien en ik denk dat het daarom bij hun wel werkt om een gemengde bemanning te hebben. Daarbij komt dat de Noorse onderzeeboten er beter voor ingericht zijn.”

Wat zijn je plannen voor de toekomst?

“Ik hoop commandant van een onderzeeboot te worden. Ik vind het werken voor de onderzeedienst een enorme uitdaging. Op den duur lijkt het mij ook interessant om kennis te maken met andere kanten van de Marine.”

Er zijn maar drie actieve onderzeeboten in Nederland, dus zijn er maar drie commandanten nodig. Hoe zwaar is de selectie?

“De selectie voor het werken bij de onderzeedienst is op zich al zwaar. Zodra je als wachtofficier in de opleiding stapt is je hele opleiding er primair op gericht om commandant te worden. Hiervoor volg je opleidingen en moet je een aantal banen doorlopen. Ondertussen wordt een schifting gemaakt. Als je niet goed genoeg bent kom je niet in aanmerking voor de commandantenopleiding. Omdat werken bij de onderzeedienst vergeleken met andere onderdelen van de Marine zwaarder is, kiezen mensen er vaak ook zelf voor om deze dienst te verlaten. De beste blijft over en wordt uiteindelijk commandant.”

Wat doe je in het weekend als je niet vaart?

“Tijd met mijn vriendin doorbrengen en ons voorbereiden op de komst van ons eerste kind. Daarnaast investeer ik veel tijd in het onderhouden van sociale contacten.”

Hoe onderhoud je je sociale contacten als je op zee zit?

“Het is bijna niet mogelijk om contact te houden met vrienden en familie als je onderwater bent. Zodra ik weer in een haven ben, kan ik weer contact opnemen met het thuisfront. Dit legt wel druk op je relatie. Gelukkig werkt mijn vriendin ook bij de Marine en begrijpt zij wat het marineleven inhoudt.”